

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-05-21

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Lena Moore samt justitierådet Dag Mattsson

Elektroniska fraktsedlar vid vägtransport

Enligt en lagrådsremiss den 9 maj 2019 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1969:12) med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg,
2. lag om ändring i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport,
3. lag om ändring i lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Alexander Nilsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg

1 och 1 a §§

Lagrådet förordar att remissens 1 a § placeras som ett andra och tredje stycke i remissens 1 § och att texten förkortas och 1 § formuleras enligt följande.

Denna lag tillämpas på sådan vägtransport som regleras i konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg (CMR).

Som svensk lag ska gälla originaltexterna av artiklarna 1–41 i konventionen, med de ändringar som har gjorts genom det den 5 juli 1978 antagna ändringsprotokollet, och artiklarna 1–6 i det den 20 februari 2008 antagna tilläggsprotokollet. Originaltexterna ska ha samma giltighet.

Originaltexterna tillsammans med en svensk översättning finns som bilaga 1 och 2 till denna lag.

3 §

Formkravet i andra stycket gäller endast för elektroniska fraktsedlar som upprättas i Sverige. Stycket är utformat efter mönster av första stycket som reglerar fraktsedlar i pappersform och som bara gäller för fraktsedlar som upprättas här i landet. Eftersom kravet för elektronisk fraktsedel är tvingande, kan det bli av avgörande betydelse om en elektronisk fraktsedel ska anses vara upprättad i Sverige eller inte.

Normalt är det enkelt att bestämma var en fraktsedel i pappersform är upprättad. Däremot ter det sig inte självklart på vilken plats en fraktsedel i elektronisk form ska anses vara upprättad. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör den saken klargöras.

I sammanhanget kan noteras att paragrafen talar om "upprätta" en fraktsedel medan den svenska översättningen av konventionen också använder "utfärda" en fraktsedel, uppenbarligen som ett synonymt begrepp. Införandet av en regel för elektroniska fraktsedlar aktualiserar frågan vilket av dessa båda begrepp som bäst överensstämmer med konventionens originaltexter.

Förslaget till lag om ändring i lagen om inrikes vägtransport

8 a §

Lagen knyter vissa verkningar till upprättandet och överlämnandet av en fraktsedel och innehåller andra regler om förfarandet med fraktsedlar. Lagrådet kan dela den bedömning som görs i remissen att lagens bestämmelser, som i och för sig utgår från en fraktsedel i pappersform, kan tillämpas också på en elektronisk fraktsedel.

Enligt tredje stycket "ska" användaren och fraktföraren komma överens om bl.a. hur den elektroniska fraktsedeln ska upprättas och överlämnas. Lagstiftaren kan emellertid inte gärna på detta sätt ålägga parterna att komma överens om vissa avtalsvillkor; någon sanktion är inte kopplad till bestämmelsen. Trots lagtexten är tanken med tredje stycket tydligen inte heller mer än att framhålla att det är en fråga för parterna att gemensamt ta ställning till vad som i övrigt ska gälla för den elektroniska fraktsedeln.

Enligt Lagrådets mening bör tredje stycket, som framstår som främmande, utgå. Det förhållandet att konventionen för internationell vägtransport innehåller en liknande reglering föranleder inte någon annan bedömning; konventionen är riktad till konventionsstaterna och inte direkt till användaren och fraktföraren. Inte heller bör tredje

stycket – vilket har diskuterats under föredragningen – mjukas upp så att det anger att det ”ankommer på” parterna att träffa sådana avtalsvillkor. Också en sådan utformning skulle ge intryck av en sorts icke-rättslig order från lagstiftaren som inte passar i en lag av detta slag.

Den praktiska betydelsen av att parterna avtalar i dessa avseenden kan hellre på vanligt sätt förklaras i de allmänna övervägandena eller i författningskommentaren, liksom vad som blir följderna om de inte skulle komma överens om sådana avtalsvillkor.

Förslaget till lag om ändring i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.